

Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono lengvatinių kilmės taisyklių taikymo pasikeitimai

Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono (toliau - PEM) kilmės kumuliacijos sistema leidžia taikyti įstrižinę kilmės kumuliaciją tarp Europos Sąjungos, ELPA valstybių, Turkijos, Barselonos deklaraciją pasirašiusių šalių, Vakarų Balkanų valstybių ir Farerų salų. Ji pagrįsta laisvosios prekybos susitarimų, turinčių identiškus kilmės protokolus, visuma. Šie kilmės protokoliai pakeičiami nuoroda į Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono lengvatinių kilmės taisyklių regioninę konvenciją (toliau – Konvencija). Europos Komisija nuolat publikuoja [pranešimus](#) (*angl. an updated advanced copy of the matrix*), kuriuose nurodomos Konvencijos Susitariančiosios Šalys, galinčios taikyti įstrižinę kilmės kumuliaciją.

Siekdamos kilmės taisykles pritaikyti prie besikeičiančių ekonominių sąlygų, PEM šalys 2012 m. pradėjo diskusijas dėl Konvencijos modernizavimo. Konvencija buvo iš dalies pakeista 2023 m. gruodžio 7 d. Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninės konvencijos jungtinio komiteto sprendimu Nr. 1/2023. Šis pakeitimas įsigaliojo 2025 m. sausio 1 d. Įsigaliojus pakeitimui iki šiol galiojusios Konvencijos (senoji Konvencija) taisyklės nebetaikomos. Konvencijos, kuri buvo iš dalies pakeista ir taikoma nuo 2025 m. sausio 1 d. (peržiūrėta Konvencija), kilmės taisyklės atitinka perinamojo laikotarpio kilmės taisykles, kurios galiojo iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Atsižvelgiant į tai, kad Konvencijos Susitariančiosios Šalys prie peržiūrėtos Konvencijos taisyklių taikymo pereina ne vienu metu, ir siekiant, kad nesusidarytų mažiau palanki padėtis dėl kilmės kumuliacijos taikymo nei šiuo metu galima pagal galiojančią teisinę sistemą, vienerių metų laikotarpiui nustatytos pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl senosios Konvencijos taikymo. Šio pereinamojo laikotarpio nuostatų taikymo esmė – galimybė iki 2025 m. gruodžio 31 d. toliau taikyti senosios Konvencijos taisykles kartu su peržiūrotomis Konvencijos taisyklėmis.

Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninės konvencijos jungtinio komiteto posėdžio, vykusio 2024 m. gruodžio 12 d., metu Konvencijos susitariančiosios šalys vieningai patvirtino Jungtinio komiteto sprendimą dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų įgyvendinimo. Šis sprendimas taikomas nuo 2025 m. sausio 1 d.

Pereinamojo laikotarpio nuostatomis užtikrinamas dviejų kilmės taisyklių rinkinių suderinamumo (*angl. permeability*) principas. Tai reiškia, kad, taikant kilmės kumuliaciją, prekės, turinčios kilmės statusą pagal senosios Konvencijos kilmės taisykles, kurios iš esmės yra griežtesnės nei peržiūrėtos Konvencijos kilmės taisyklės (su tam tikromis išimtimis), taip pat gali būti laikomos turinčiomis kilmės statusą pagal peržiūrėtos Konvencijos kilmės taisykles. Suderinamumas reiškia, kad galutinio produkto kilmė gali būti įgyta pagal peržiūrėtos Konvencijos taisykles taikant kumuliaciją su medžiagomis, turinčiomis kilmės statusą pagal senosios Konvencijos taisykles su sąlyga, kad kumuliacija galima vadovaujantis Europos Komisijos pranešimu dėl įstrižinės kumuliacijos taikymo.

Suderinamumas galimas tik tiems produktams, kuriems peržiūrėtos Konvencijos taisyklės yra lengvesnės nei senosios Konvencijos kilmės taisyklės, t. y.:

- Suderintos sistemos 1, 3 ir 16 skirsniams priskiriamiems produktams;
- Suderintos sistemos 25–97 skirsniams priskiriamiems pramoniniams produktams.

Jei nurodyti produktai atitinka senosios Konvencijos kilmės taisykles, jie taip pat gali būti laikomi turinčiais kilmės statusą pagal peržiūrėtos Konvencijos taisykles.

Pagal senosios Konvencijos kilmės taisykles surašytos Europos Sąjungos tiekėjų deklaracijos gali būti naudojamos kaip prekių kilmės įrodymai, surašyti pagal peržiūrėtos Konvencijos taisykles, tik tai toms prekėms, kurioms galimas suderinamumas.

Siekiant atskirti kilmės įrodymus, išduotus pagal skirtingas kilmės taisykles, nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. pagal peržiūrėtos Konvencijos taisykles (t. y. galiojančias nuo 2025 m. sausio 1 d.) išduodamuose kilmės įrodymuose (EUR.1 judėjimo sertifikatų 7 langelyje bei kilmės deklaracijos teksto pabaigoje) turi būti įrašas anglų kalba „REVISED RULES“. Nuo 2026 m.

sausio 1 d. senosios Konvencijos kilmės taisyklės nebus taikomos, todėl nuo tos dienos šis įrašas nebus reikalingas.

Lengvatinio importo tarifo taikymui pereinamuoju laikotarpiu sukurti kilmės dokumentų kodai:

U078	EUR. 1 judėjimo sertifikatas, kurio 7 langelyje yra įrašas anglų kalba: „Revised rules“
U079	Kilmės deklaracija, kurioje po deklaracijos teksto yra įrašas anglų kalba „Revised rules“

Peržiūrėtos Konvencijos kilmės taisyklės galima rasti adresu: [2023 m. gruodžio 7 d. Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninės konvencijos jungtinio komiteto sprendimas Nr. 1/2023, kuriuo iš dalies keičiama Visos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių preferencinių kilmės taisyklių regioninė konvencija \[2024/390\]](#)